



HEBREEËN

1

Christus als Gods definitieve openbaring en
Zijn verheven positie boven de engelen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/hebreen/1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De Zoon boven alles in het oude verbond	2 min	4
2	God spreekt door de profeten	3 min	5
3	De laatste dagen in het Nieuwe Testament	4 min	6
4	Het einde van de oude verbondsorte	4 min	9
5	Profetie in de gemeente na Christus	3 min	11
6	Christus en Zijn gemeente als erfgenamen	3 min	13
7	Christus schept en onderhoudt alle dingen	5 min	15
8	De Majesteit als aanduiding voor God	3 min	18
9	Het voltooide offer en de zittende Priester	3 min	19
10	Jezus ontvangt een Naam boven de engelen	4 min	21
11	Menselijke ervaring en Zijn hogepriesterschap	3 min	23
12	God spreekt de Messias aan als Zijn Zoon	2 min	25
13	Jezus als de unieke Zoon van God	3 min	26
14	Het eeuwige Woord en het Zoonschap	3 min	28

15	Jezus als Gods Zoon door Zijn verwekking	3 min	30
16	Het 'heden verwekt' uit Psalm 2	2 min	31
17	De Eerstgeborene uit de doden	3 min	33
18	Gods belofte aan David en Salomo	2 min	35
19	Salomo en zijn tempel als beeld van Christus	3 min	36
20	De engelen aanbidden de Eerstgeborene	2 min	38
21	De betrouwbaarheid van de Septuaginta	2 min	39
22	Engelen als geesten en vuurvlammen	3 min	40
23	De Zoon is God en heeft Zelf een God	3 min	42
24	De Zoon als de blijvende Heer en Schepper	3 min	44
25	De Zoon regeert en de engelen dienen	3 min	45
	Om verder te lezen		46

1

De Zoon boven alles in het oude verbond

We slaan het eerste hoofdstuk van Hebreeën op om te beginnen met onze behandeling vers voor vers. We nemen de eerste vier verzen als een afzonderlijk geheel, want na die inleiding of proloog komen we bij het hoofdbetoog. De proloog vormt zeker de aanloop tot het hoofdbetoog, dat in elk geval tot en met hoofdstuk 7 zal lopen, zo niet verder. Misschien kunnen we zelfs zeggen: tot en met hoofdstuk 10. We kijken naar de superioriteit van Christus boven alles wat van betekenis is in het oude verbond. Hij leidt dat in met deze woorden, in zekere zin een nogal lange, doorlopende zin. Er staat:

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen. Hij is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, voortreffelijker is dan die van hen.

HEBREEËN 1:1-4

Zodra hij dat heeft gezegd en de engelen heeft genoemd, gaat hij in op de engelen en op de vraag waarom hij heeft gezegd dat Jezus zo'n veel voortreffelijker positie en Naam heeft dan zij. Hij zal die uitspraak verdedigen. Maar vooral in de eerste drie verzen,

voordat hij de engelen noemt, spreekt hij over het contrast tussen Christus als openbaring van het denken, de wil en het karakter van God, en dat wat er vóór Christus was gekomen.

2

God spreekt door de profeten

Hij zegt dat God in vroeger tijden op verschillende manieren door de profeten tot onze vaders had gesproken. Wanneer hij zegt:

op verschillende manieren en:

op verschillende momenten dan heeft hij het over het hele tijdperk van het Oude Testament, vooral vanaf de tijd van Mozes. Natuurlijk sprak God ook al vóór de tijd van Mozes tot onze voorouders. Noach was bijvoorbeeld een voorouder van ons. God sprak tot hem. Maar de aandacht ligt hier op het stelsel van wetten dat door Mozes werd ingesteld, en op de profeten die werden gezonden om Gods aanspraken op Israël te laten gelden en om, bij wijze van spreken, de regels te handhaven. De profeten werden gezonden om hen terecht te wijzen wanneer ze de wet niet gehoorzaamden en om hen ertoe te brengen dat wel te gaan doen. Het contrast dat hij in dit hoofdstuk en door het hele boek heen maakt, is voornamelijk dat tussen het oude verbond en dat wat met Christus wordt ingevoerd.

Hij sprak op verschillende momenten in de veertienhonderd jaar die hieraan voorafgingen, niet voortdurend. Er waren niet voortdurend profeten. Hij sprak op verschillende momenten. Hij sprak door Mozes en Hij sprak door Jozua. Maar in de tijd van de richters niet zo veel. Er waren niet veel profeten of woordvoerders. Samuel kwam, maar tussen Jozua en Samuel lag waarschijnlijk een periode van meer dan vierhonderd jaar. Er was dus een periode van min of meer stilte, onderbroken door tijden waarin God door profeten sprak. Daarna waren er Samuel en Gad en misschien nog een paar andere profeten in de dagen van David. David zelf, die ook een profeet was, was daar een voorbeeld van.

Na de tijd van David werden er eigenlijk ook niet zo veel profeten gezonden, tot een latere periode waarin Israël afvallig was. Toen begon God profeten naar het noordelijke en het zuidelijke koninkrijk te zenden. God sprak niet altijd door profeten. Hij deed dat op verschillende momenten, wanneer Hij iets bijzonders wilde overbrengen.

Wat gebeurde er op de andere momenten, wanneer God niet door profeten sprak? De mensen moesten zich houden aan wat Hij de vorige keer had gezegd. Zijn woord volgen. Ze hadden tenslotte de wet. Als het volk de wet had gevolgd, waren er misschien nooit profeten geweest. Die hadden er dan niet hoeven te zijn. Als ze na Mozes gewoon het goede hadden gedaan, hadden de profeten niet hoeven te komen om hun te vertellen wat ze verkeerd deden. Maar de profeten waren er niet voortdurend.

God sprak door de wet. Hij sprak door profeten, en op verschillende manieren, staat er. Sommige profeten ontvingen visioenen. Sommigen hadden dromen. Sommigen beeldden hun profetieën uit. Dat deden er zelfs heel wat. Vooral Ezechiël deed dat. Hosea deed het door met een vrouw te trouwen; zijn hele leven was een uitgebeelde profetie. Jeremia legde een ossenjuk op zijn nek om te vertellen hoe God het juk van Babel over Israël zou brengen. Er waren verschillende manieren waarop God door de profeten sprak, en dat is wat hij zegt. Geen van die manieren was echter gelijk aan de manier waarop Hij nu tot ons heeft gesproken.

3

De laatste dagen in het Nieuwe Testament

In vers 2 staat:

in deze laatste dagen Die woorden, ‘deze laatste dagen’, zijn heel kenmerkend voor de manier waarop de Bijbelschrijvers over hun eigen tijd spraken. Op de Pinksterdag, toen mensen zich afvroegen wat er gebeurde, toen de mensen allemaal in tongen spraken en dergelijke, zei Petrus:

Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël:

HANDELINGEN 2:16

Hij begint te citeren:

En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw jongemannen zullen visioenen zien en uw ouderen zullen dromen dromen.

HANDELINGEN 2:17

Petrus zegt dat die dagen die de laatste dagen werden genoemd, nu zijn. Dit zijn de laatste dagen, waarin de Geest wordt uitgestort. Alle schrijvers van het Nieuwe Testament duiden hun eigen tijd op de een of andere manier aan als de laatste dagen. In 1 Korinthe hoofdstuk 10, vers 11, zei Paulus bijvoorbeeld:

Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde van de eeuwen gekomen is.

1 KORINTHE 10:11

waarmee hij de Joden van het Oude Testament bedoelt, Het is niet dezelfde uitdrukking, ‘laatste dagen’, maar het wordt aangeduid als:

het einde van de tijd is aangebroken.

Petrus gebruikte die uitdrukking ook in 1 Petrus hoofdstuk 1. In 1 Petrus 1:20 staat:

Hij is wel van tevoren gekend, vóór de grondlegging van de wereld, maar in de laatste tijden geopenbaard omwille van u.

1 PETRUS 1:20

Dus op de Pinksterdag zegt Petrus dat het de laatste dagen zijn, en hier spreekt hij over 'de laatste tijden'. De schrijver van Hebreeën spreekt over 'deze laatste dagen'. Paulus zegt:

Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde van de eeuwen gekomen is.

1 KORINTHE 10:11

Johannes gebruikt de term 'het laatste uur', hoewel er volgens mij in de King James 'the last times' staat. In het Grieks staat dit in 1 Johannes hoofdstuk 2, vers 18:

Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel antichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is.

1 JOHANNES 2:18

Dus voor Johannes is het het laatste uur. Voor Paulus is het het einde van de eeuwen. Voor Petrus zijn het de laatste dagen en deze laatste tijden. De schrijver van Hebreeën gebruikt deze uitdrukking:

In deze laatste dagen heeft God gesproken.

Het interessante is dat alle schrijvers van het Nieuwe Testament over hun eigen dagen spraken als de laatste dagen. Daardoor zijn veel christenen gaan geloven dat de laatste dagen wel op het hele tijdperk van de gemeente moeten slaan.

Volgens mij komen mensen tot die gedachte als ze uit een achtergrond komen waarin ze dachten dat de laatste dagen gewoon het einde van de tijd waren. In populaire opvattingen over eschatologie worden de laatste paar jaar van de geschiedenis van de aarde soms als de laatste dagen beschouwd. Als iemand zegt: ‘Denk je dat dit de laatste dagen zijn? Denk je dat we in de laatste dagen leven?’, dan bedoelt diegene: ‘Denk je dat het nog maar kort duurt voordat Jezus terugkomt?’ Met de laatste dagen bedoelt men gewoonlijk de laatste dagen voor het einde van de wereld.

Wanneer mensen die met die opvatting zijn opgegroeid dus zien hoe de schrijvers van het Nieuwe Testament die uitdrukking gebruiken — de laatste dagen zijn hún dagen — ligt het voor de meesten voor de hand om te denken: ‘Als de laatste dagen de laatste dagen van de wereld zijn, en die waren er tweeduizend jaar geleden al, dan moeten de laatste dagen wel die hele tweeduizend jaar omvatten.’ Het hele tijdperk van de gemeente moet dan wel de laatste dagen zijn, omdat ze bij ‘de laatste’ denken aan de wereld zelf, aan het einde van de wereld. De wereld bestaat dus al zesduizend jaar of langer, maar de laatste tweeduizend jaar zijn de laatste dagen geweest.

4

Het einde van de oude verbondsorte

Ik heb hier een iets andere kijk op. Je kunt met recht de opvatting aanhangen die ik zojuist noemde, en die wordt door velen aangehangen. Zelf denk ik dat de laatste dagen verwijzen naar de laatste dagen van het tijdperk waarin de schrijvers leefden, en dat was het Joodse tijdperk. Alle schrijvers behalve Lukas waren Joden. Ze waren allemaal opgegroeid binnen het tempelstelsel. Ze waren allemaal opgegroeid met het bestuderen van de wet en met een leven onder de wet. Het stelsel waartoe ze behoorden, bestond al veertienhonderd jaar, maar zou tijdens hun leven eindigen. Of in elk geval tijdens het leven van sommigen van hun generatie. Ze leefden dus zeker in de laatste dagen.

Ze kondigden aan dat er een nieuw tijdperk was aangebroken, een nieuwe orde onder de Messias. De komst van die nieuwe orde betekende dat het einde van de oude orde nabij was. Daar is een overlapping. Het is net als toen ze met Mozes uit Egypte trokken.

Ze zouden een nieuwe orde binnengaan, met een beloofd land en daar hun eigen volk, enzovoort. Maar nadat ze uit Egypte waren getrokken, duurde het nog veertig jaar voordat ze het beloofde land hadden. Er was een overgangsgeneratie.

Een van de redenen daarvoor was volgens mij dat God Israël wel uit Egypte had gehaald, maar Egypte nog niet uit Israël had gekregen. Volgens mij was er een generatie van overgang nodig. Mensen die niet in de Egyptische cultuur waren opgegroeid, maar onder de wet in de woestijn. Zij moesten daadwerkelijk in voldoende mate uitgesproken Joods zijn om Israël te zijn, om een ander soort volk te zijn dan de Egyptenaren. Er was dus die overgangperiode.

Ik denk dat het vergelijkbaar was toen God het nieuwe verbond sloot. God sloot een nieuw verbond met hen bij de berg Sinaï, maar het duurde veertig jaar voordat ze het beloofde land binnengingen.

De spreker noemt hier ook het verbond bij Sinaï “nieuw”. Hij vergelijkt de overgangperiode na de uittocht met de overgang naar het nieuwe verbond in Christus; het zijn in zijn betoog twee verschillende verbondssluitingen.

Volgens mij was er, toen Hij het nieuwe verbond in Christus sloot, ook een periode van veertig jaar, een generatie. Zo lang duurde het om het judaïsme uit de Joodse christenen te krijgen. Ze waren uitgeleid, het nieuwe verbond binnen, maar dat begrepen ze niet helemaal.

God is blijkbaar zachtmoedig.

Als een herder zal Hij Zijn kudde weiden: Hij zal de lammetjes in Zijn armen bijeenbrengen en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtjes leiden.

JESAJA 40:11

zegt de Bijbel. Dus in plaats van ronduit te zeggen: ‘Verander nu alles wat je tot dusver hebt gedacht’, zegt Hij: ‘We gaan je dit alles geleidelijk afwennen. Aan het einde van deze generatie verdwijnt het.’ Veertig jaar na het kruis werd de tempel verwoest. Toen waren ze aan het einde van een overgangsgeneratie gekomen, geloof ik. Die

overgangsgeneratie vormde de laatste dagen van de orde waaronder zij geboren waren en waaronder hun voorouders hadden geleefd. De laatste dagen van het Joodse stelsel. Ik geloof dat dit vooral in Hebreeën een passende uitleg is. Want zoals ik in onze inleiding al zei, geloof ik dat de Hebreeuwse christenen aan wie dit geschreven werd, in de verleiding kwamen om dit niet als de laatste dagen van die orde te zien. Ze dachten dat die orde nog wel enige tijd mee zou gaan, dat ze er misschien naar konden terugkeren en er deel van konden uitmaken. Wie weet? Misschien zou die nog heel lang blijven bestaan. Hij zegt: ‘Nee, dit zijn de laatste dagen.’

De Engelse bron zegt hier letterlijk dat Jezus Zijn Zoon zond. Uit de omliggende uitleg over God Die door Zijn Zoon spreekt, blijkt dat de spreker hier God als zender bedoelt. De vertaling herstelt deze kennelijke verspreking.

God heeft Zijn Zoon gezonden om het einde van de oude orde aan te kondigen en de nieuwe orde in te voeren. Dit zijn dus de laatste dagen van die oude orde en van de openbaring via die oude manieren waarop God sprak.

5

Profetie in de gemeente na Christus

Nu moeten we ons afvragen: betekent dit dat er geen profeten meer zijn sinds Jezus is gekomen? Het is duidelijk dat de schrijver Gods spreken door profeten in vroeger tijden tegenover Zijn spreken door Christus stelt, nu Hij gekomen is. Betekent dit dat het hele idee van profeten achterhaald is? Natuurlijk niet, want nadat Jezus gekomen was, waren er in het boek Handelingen nog steeds profeten. Nadat Jezus naar de hemel was gegaan en Zijn nieuwe orde had gevestigd, was Agabus een profeet. De dochters van Filippus waren profeten. Paulus sprak over de profeten in de gemeente van Korinthe.

Sommige mensen denken echter dat met de val van Jeruzalem de orde van de profeten ten einde kwam. Maar daar is niets Bijbels aan. De Didache, die aan het einde van de eerste eeuw werd geschreven, nadat de tempel gevallen was, spreekt vaak over profeten die naar de gemeenten komen. De Didache is namelijk een belangrijk

vroegchristelijk geschrift van de kerkvaders. Het spreekt vaak over hoe je profeten moet behandelen als ze naar je gemeente komen. Als ze dit doen, zijn ze een valse profeet, maar als ze iets anders doen, zijn ze een ware profeet, enzovoort.

Dus het idee dat profetie nog steeds in de gemeente bestaat, dat God nog steeds spreekt door geïnspireerde godsspraken en woordvoerders, was in de vroege gemeente een gegeven. Ze hebben nooit geloofd dat de val van Jeruzalem daar een einde aan maakte. Waarom maakt hij dan deze tegenstelling tussen vroeger, toen God door de profeten sprak, en nu, nu Hij door Jezus heeft gesproken?

De oude profeten traden bij bepaalde gelegenheden op. Het waren woordvoerders die bij bepaalde gelegenheden kwamen om de oude orde te handhaven. Als God een profeet zond, riep die de mensen altijd terug tot gehoorzaamheid aan de wet, de oude orde. Jezus is de definitieve Woordvoerder, maar door de nieuwtestamentische profeet spreekt Jezus nog steeds door de gemeente. De gaven van de Heilige Geest zijn de voortzetting van de bediening van Jezus door de gemeente, door Zijn Geest. Daarom zijn er profeten, maar dat staat niet tegenover Jezus Die tot ons spreekt. Dit is Jezus Die tot de gemeente blijft spreken.

Zo begreep Paulus de gaven van de Geest: de Geest van Jezus bleef spreken door mensen met gaven. Er zijn veel verschillende soorten gaven, maar profetie was daar zeker een van. De schrijver van Hebreeëen geloofde dus beslist niet dat de komst van Jezus het einde van de profetische bediening betekende. Er zijn profeten in het Nieuwe Testament. Laten we hier geen verkeerde conclusies uit trekken.

6

Christus en Zijn gemeente als erfgenamen

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen. Hij is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, voortreffelijker is dan die van hen.

HEBREEËN 1:1-4

Zodra hij de Zoon noemt, stapelt hij bijzinnen of zinsdelen op die Jezus uiteraard in zeer lovende bewoordingen beschrijven. Eerst zegt hij:

Hij heeft Hem aangewezen als erfgenaam van alles.

Mozes was niet de erfgenaam van alle dingen. Zelfs Israël was niet de erfgenaam van alle dingen. Zij waren de erfgenamen van het Beloofde Land. Zij erfden een land. Maar Jezus zal alles erven.

Er is vóór Christus niemand gekomen die alle dingen erfde, behalve Adam. En Adam verspeelde het. Jezus, de tweede Adam, komt om het terug te eisen, en alle dingen zullen van Hem zijn. In Psalm 2, vers 8 en 9, staat dat God tegen Jezus zegt:

Eis van Mij en Ik zal U de heidenvolken als Uw eigendom geven, de einden der aarde als Uw bezit. U zult hen verpletteren met een ijzeren scepter, U zult hen in stukken slaan als aardewerk.

PSALMEN 2:8-9

Het zal allemaal van Christus zijn.

Wat nu natuurlijk interessant is, is dat Paulus ons in Romeinen 8 vertelt dat degenen die in dit tijdperk volharden en met Christus lijden, met Hem zullen regeren. Er staat dat we mede-erfgenamen met Christus zijn.

En als wij kinderen zijn, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus; wanneer wij althans met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.

ROMEINEN 8:17

zegt Paulus in Romeinen. Als dat zo is, betekent het dat wanneer Jezus alle dingen erft, wij alles met Hem zullen erven. Mede-erfgenamen erven samen. Jezus zei zelfs:

Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.

MATTHEÛS 5:5

Hij bedoelde Zijn discipelen.

Hier zien we dus iets van de vereenzelviging van de gemeente met Christus dat we niet over het hoofd mogen zien. De profeten spreken nog steeds, maar dat is Christus Die nog steeds door Zijn Geest spreekt. Er komt geen einde aan de profeten. Christus

is de Erfgenaam van alle dingen, maar de gemeente is dat ook in Hem. Wij zijn Zijn lichaam. Wij zijn met Hem vereenzelvigd. Wat het Hoofd erft, erft het lichaam met Hem.

Dit is de positie die Christus heeft. Hij is de Erfgenaam van alles, wat Hem zelfs boven Israël plaatst, dat maar iets erfde. Israël erfde een land, maar Christus erft de hele wereld, en degenen die bij Hem horen ook. Nu worden er natuurlijk nog meer dingen over Hem gezegd. Er staat:

7

Christus schept en onderhoudt alle dingen

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen. Hij is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, voortreffelijker is dan die van hen.

HEBREEËN 1:1-4

Hij heeft niet alleen de aarde gemaakt, Hij houdt haar ook in stand, zoals we iets verderop zullen zien. In vers 3 staat dat Hij alle dingen draagt overeenkomstig het woord van Zijn kracht. Hij heeft de wereld door Zijn woord gemaakt en Hij houdt de wereld door Zijn woord in stand. Dit wordt ook bevestigd in 2 Petrus hoofdstuk 3. De wereld wordt op dit ogenblik in stand gehouden door het woord van Christus, dat wil zeggen, het gezaghebbende besluit van Christus. Hij bepaalt dat zij moet blijven

bestaan, en dus blijft zij bestaan. Zodra Hij bepaalt dat zij niet moet blijven bestaan, zal zij niet blijven bestaan. De gedachte is dat de wereld op Zijn woord tot bestaan komt en blijft bestaan.

In 2 Petrus hoofdstuk 3, nadat er over de zondvloed in de dagen van Noach gesproken is, zegt vers 6:

Daardoor is de wereld die er toen was, vergaan, overspoeld door het water.

2 PETRUS 3:6

Dat wil zeggen: vóór de zondvloed. Het volgende vers zegt:

Maar de hemelen die er nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd en worden voor het vuur bewaard tot de dag van het oordeel en van het verderf van de goddeloze mensen.

2 PETRUS 3:7

Dat is natuurlijk sinds de zondvloed. Ze worden op dit ogenblik in stand gehouden door hetzelfde woord: Gods woord.

Dus Gods woord bewaart de huidige wereld totdat het tijd is dat zij niet meer bestaat. Dan zal zij door vuur verteerd worden, zoals Petrus vervolgens bespreekt.

Kolossenzen hoofdstuk 1 bevat een passage die sterk lijkt op deze openingswoorden in Hebreëën. Het is een lange passage, en we zullen die behandelen wanneer we Kolossenzen bestuderen. Maar het is nog zo'n geval. In dit geval stapelt Paulus in zijn beschrijving van Christus de ene zinsnede op de andere. In vers 15 van Kolossenzen 1 staat:

Hij is het Beeld van de onzichtbare God, de Eerstgeborene van heel de schepping.

KOLOSSENZEN 1:15

Dat lijkt op wat er in Hebreeën 1:3 staat:

Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

HEBREEËN 1:3

Daar hebben we dus dezelfde gedachte. Er staat dat Hij ‘de Eerstgeborene van heel de schepping’ is, wat eigenlijk zou betekenen: de Erfgenaam van alle dingen. De eerstgeborene is de erfgenaam. In Hebreeën staat dus dat God Jezus heeft aangesteld als Erfgenaam van alle dingen. Paulus noemt Hem de Eerstgeborene van de hele schepping, wat zou betekenen: de Erfgenaam van alles, van de hele schepping.

Er staat:

Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen.

KOLOSSENZEN 1:16

Dat wordt ook gezegd in de passage in Hebreeën.

Paulus werkt het verder uit:

Of het nu tronen of heerschappijen zijn, enzovoort. Dan zegt hij in vers 17:

En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem.

KOLOSSENZEN 1:17

of: worden bijeengehouden. Het is dus dezelfde gedachte. Christus heeft alles geschapen en alles wordt door Hem bijeengehouden. Hij is de Erfgenaam van alle dingen. Je kunt zien dat Paulus dezelfde denkbeelden over Christus wil uiteenzetten als de schrijver van Hebreeëen aan het begin doet. Er is buiten Hebreeëen waarschijnlijk geen passage die zo sterk op deze passage in Hebreeëen lijkt als deze passage in Kolossenzen 1. Er zijn zoveel overeenkomsten tussen Hebreeëen 1, vers 1 tot en met 3, en Kolossenzen 1, vers 15 en verder.

8

De Majesteit als aanduiding voor God

Midden in Hebreeëen 1:3 staat:

Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

HEBREEËN 1:3

Dat staat ook in Kolossenzen 1, dat Hij het Hoofd van de gemeente is en dat Hij ver boven alle overheden en machten staat, enzovoort. Kolossenzen zegt hier dat Hij boven al die dingen staat omdat Hij aan de rechterhand van God zit.

De spreker noemt Kolossenzen; de uitspraak over Gods rechterhand en de positie boven overheden en machten sluit aan bij Efeze 1:20–21.

De uitdrukking ‘de Majesteit in de hoogste hemelen’ is iets typisch voor een Hebreeuwse schrijver die aan Hebreeëen schrijft, namelijk een eufemisme voor God. Hij bedoelt beslist dat Jezus aan de rechterhand van God is gaan zitten. Maar hij zegt niet God, omdat Joden niet graag vaak God zeggen. Zij vinden God een heel belangrijk woord, dat je niet lichtvaardig en niet te vaak moet gebruiken. Daarom hebben ze deze

eufemismen. Zoals Mattheüs, die, wanneer hij aan Joodse mensen schrijft, het woord hemel voor God gebruikt: het Koninkrijk der hemelen in plaats van het Koninkrijk van God. Iets heel typisch Joods. De verloren zoon zei:

En de zoon zei tegen hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegenover u. Ik ben niet meer waard uw zoon genoemd te worden.

LUKAS 15:21

Hij bedoelt tegen God. De Joden wilden het woord God niet door al te veelvuldig gebruik van zijn waarde beroven. Daarom hadden ze allerlei woorden die ze in plaats daarvan gebruikten. In dit geval is de Majesteit in de hoogste hemelen eenvoudig een aanduiding voor God.

Wij zouden zeggen dat Jezus aan de rechterhand van God is gaan zitten. Dat zegt Markus ook aan het einde van hoofdstuk 16. Hij schrijft aan heidenen. De schrijver van Hebreeën vermijdt hier het woord God, omdat hij aan Joden schrijft. Hij gebruikt eenvoudig de woorden 'de Majesteit in de hoogste hemelen'. Hij heeft het woord God al in vers 1 gebruikt. Als het woord te vaak binnen een te kort stukje tekst wordt gebruikt, zou dat als overmatig kunnen worden beschouwd.

9

Het voltooide offer en de zittende Priester

Er staat dat Jezus eenmaal door Zichzelf onze zonden gereinigd heeft. In vers 3, waar dat staat, loopt de schrijver vooruit op zijn bespreking van hoofdstuk 10.

Dat is dat eenmalige wat Hij gedaan heeft.

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen. Hij is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, voortreffelijker is dan die van hen.

HEBREEËN 1:1-4

In hoofdstuk 10 gaat hij betogen dat je in het Oude Testament de priester telkens ziet staan. Hij staat bij het altaar. Hij staat altijd, omdat hij altijd aan het werk is. Hij is altijd aan het werk omdat er, ook al heeft hij net een offer gebracht, alweer een volgend offer gebracht moet worden. En nog een. En nog een. Hij is nooit echt klaar, omdat geen van de offers die hij brengt blijvend helpt. De schrijver van Hebreëen brengt dat naar voren in de eerste verzen van hoofdstuk 10. Hij wijst erop dat de priesters in het Oude Testament altijd staan en telkens weer dezelfde offers brengen, die de aanbieder nooit tot volmaaktheid brengen.

Maar dan zegt hij:

maar deze Priester is, nadat Hij één slachtoffer voor de zonden geofferd had, tot in eeuwigheid gezeten aan de rechter hand van God.

HEBREEËN 10:12

Het contrast tussen staan en zitten is daar heel sterk. Jezus ging aan de rechterhand van God zitten, wat betekent dat Hij niet meer aan het werk is. Dat wil zeggen: Hij heeft Zijn werk voltooid.

De priester kan niet gaan zitten. In de tabernakel stonden veel meubelstukken. Er stonden een tafel en een lamp en dat soort dingen, maar er stond geen stoel in, omdat er voor de priester geen tijd was om te gaan zitten. Het werk was nooit klaar. Ze konden naar huis gaan en daar gaan zitten, maar niet bij de tabernakel. Het idee dat de tabernakel de plaats is waar je voortdurend staat, was een symbool van het feit dat, zolang de tabernakel er stond, het werk nooit voltooid was. Maar Jezus ging zitten nadat Hij Zichzelf eenmaal geofferd had. En dat is wat de schrijver van Hebreeëen hier naar voren brengt, vooruitlopend op zijn verdere uitleg in hoofdstuk 10.

10

Jezus ontvangt een Naam boven de engelen

Vers 4:

Hij is zoveel belangrijker geworden dan de engelen, omdat Hij een naam heeft geërfd die hun namen ver overtreft.

Als er gezegd wordt dat Hij een betere Naam heeft geërfd dan zij hebben, zou je denken: was Hij niet altijd al beter dan zij? Waarom zou Hij een betere Naam moeten erven? Het woord 'Naam' betekent hier ongetwijfeld titel of status of rol of waardigheid. Zoals je waarschijnlijk wel weet, wordt het woord 'naam' in de Bijbel veel ruimer gebruikt dan wij het gebruiken. Wij gebruiken het woord 'naam' voor hoe mensen ons noemen: onze aanduiding, de lettergrepen die op onze geboorteakte staan en die ons van iemand anders onderscheiden. Dat is onze naam.

Maar in de Bijbel is de naam een veel groter begrip. De naam betekent iemands karakter, iemands identiteit, iemands reputatie. In onze eigen taal wordt het ook wel zo gebruikt. We doen dat niet zo vaak, maar als je zegt dat iemands goede naam door laster of zoiets wordt geruïneerd, dan bedoel je zijn reputatie. We hebben het niet over de eigenlijke lettergrepen van zijn naam. We hebben het erover dat zijn reputatie wordt verwoest, zijn goede naam. Daarin is in onze cultuur nog een klein beetje

bewaard gebleven van wat de Bijbel met ‘naam’ bedoelt. Het woord ‘naam’ in de Bijbel gaat over iemands reputatie, wie hij is, zijn identiteit, zijn hele karakter, alles aan hem, niet alleen het woord waarmee je hem noemt.

Dat Jezus een betere Naam heeft geërfd dan zij, betekent hier volgens mij dat Hij in het geheel genomen een hogere status heeft verkregen dan de engelen hebben. Je zou kunnen zeggen: had Hij die dan niet voordat Hij naar de aarde kwam? Ja, maar niet nadat Hij naar de aarde kwam. Hij stond boven de engelen, maar we gaan in hoofdstuk 2 lezen dat Hij een weinig minder dan de engelen werd toen Hij naar de aarde kwam. Dat krijgen we te horen in vers 9 van hoofdstuk 2. Er staat:

maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die voor korte tijd minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden van de dood, opdat Hij door de genade van God voor allen de dood zou proeven.

HEBREEËN 2:9

De engelen ondergaan de dood niet. Dus doordat Jezus sterfelijk werd, had Hij in dat opzicht minder voorrechten dan de engelen. Hij moest sterven, en zij niet. In dat opzicht werd Hij, om de dood te ondergaan, een weinig minder dan de engelen gemaakt. Maar de schrijver zegt dat dat slechts tijdelijk was.

Dus nu staat Hij boven hen. Hij stond boven hen voordat Hij in Bethlehem geboren werd. Maar in de tijd dat Hij op aarde rondwandelde, stond Hij in één opzicht onder hen. Ze wisten nog steeds Wie Hij was en eerden Hem ook. Maar Hij commandeerde hen niet of iets dergelijks toen Hij op aarde was. Ze kwamen wanneer de Vader dat deed. Hij had hen kunnen roepen. Jezus zei

Of denkt u dat Ik Mijn Vader nu niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking stellen?

MATTHEÛS 26:53

Maar Hij leefde als mens als het ware beneden het niveau van Zijn voorrechten. Hij legde Zijn voorrechten af om aan ons gelijk te zijn en met onze beperkingen te leven, en zelfs sterfelijk te zijn. In dat opzicht waren de engelen beter af dan Hij, omdat zij niet sterfelijk zijn. Zij zullen niet sterven. Dus werd Hij voor een korte tijd minder dan de engelen gemaakt om de dood te ondergaan. Maar dat is nu voorbij. Hij is gestorven. Hij is weer opgestaan. En nu heeft Hij opnieuw een Naam en een status boven hen geërfd, en zelfs meer dan voorheen, omdat Hij daarvoor volmaakt God was. Nu is Hij ook volmaakt mens en volmaakt priester: dingen die Hij daarvoor niet was. Hij heeft dimensies aan Zijn identiteit toegevoegd die er daarvoor niet waren.

11

Menselijke ervaring en Zijn hogepriesterschap

Hij was al God. Nu is Hij ook de Hogepriester. God is in de Bijbel nooit onze priester. We hebben een priester nodig om tot God te naderen. Jezus heeft dus iets verkregen door Zijn ervaring op aarde, door Zijn dood en opstanding. Hoewel Hij al God was, heeft Hij Zijn ervaring daadwerkelijk uitgebreid door te ervaren wat wij ervaren. Paulus lijkt zoiets te zeggen in Efeze.

Hoofdstuk 4, geloof ik, want daar staat in vers 8, Efeze 4:8 en verder:

Daarom zegt Hij: Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen en gaf Hij gaven aan de mensen.

EFEZE 4:8

Op dit ‘Hij zegt’ volgt een citaat uit Psalm 68:19, in de Engelse versnummering Psalm 68:18. De spreker haalt het hier aan zoals Paulus het in Efeze 4:8 weergeeft: ‘Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen’ — of, zoals sommige vertalingen zeggen: ‘voerde Hij een menigte gevangenen mee’ — ‘en gaf Hij gaven aan de mensen’.

Vervolgens legt Paulus in vers 9 uit:

Wat betekent dit ‘toen Hij opvoer’ anders dan dat Hij ook eerst neergedaald is in de diepten, namelijk de aarde? Degene Die neergedaald is, is ook Degene Die opgevaren is ver boven alle hemelen om alle dingen te vervullen.

EFEZE 4:9-10

Hij vervult alle dingen meer dan voorheen, omdat Hij altijd ver boven ons stond, maar nu is Hij afgedaald om zelfs beneden ons te zijn. Hij vervult de bovenkant en de onderkant en alles daartussenin. Nu heeft Hij Zijn ervaring uitgebreid. God wist alles al, maar Hij had niet alles ervaren. Hij had nooit verzoeking ervaren. Hij had nooit de dood ervaren. En de Bijbel geeft aan, sterker nog, Hebreeën is het boek dat ons dit vertelt, dat Jezus, omdat Hij geleden heeft, een barmhartige en meelevende Hogepriester kan zijn, omdat Hij weet hoe het is.

Ik herinner me dat een predikant vele jaren geleden zei dat hij dacht dat het eerste wat Jezus zei toen Hij terugkwam in de hemel, was: ‘Tjonge, die mensen hebben het daar beneden echt zwaar.’ Ik weet zeker dat God dat verstandelijk wist, maar als je eenmaal een mensenleven leidt en dat doormaakt, besef je: ‘O, tjonge, dus zo voelt dat.’ En dat is zo ongeveer hoe de schrijver van Hebreeën Jezus ziet: dat Jezus iets toevoegde aan Zijn ervaring en zelfs aan Zijn begrip en Zijn medeleven met onze situatie door een van ons te worden. En daarna wordt Hij opnieuw verheven tot een hoge plaats, nadat Hij een hogere positie heeft geërfd. In zekere zin een nog vollediger positie dan voorheen, omdat Hij nu tegenover ons een nieuwe status heeft als Priester en Koning, die Hij door Zijn dood heeft verworven.

12

God spreekt de Messias aan als Zijn Zoon

Nu staat er in vers 5:

Want tegen wie van de engelen heeft God ooit gezegd: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt? En verder: Ik zal voor Hem tot een Vader zijn, en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn?

HEBREEËN 1:5

Dit is een retorische vraag. Het antwoord is: tot geen enkele. Hij heeft deze dingen tegen geen van de engelen gezegd. Hij gaat twee verzen uit het Oude Testament aanhalen die nooit tot engelen gericht waren, maar blijkbaar tot Christus. Het eerste daarvan is:

Ik zal het besluit bekendmaken: De HEERE heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Zoon, Ík heb U heden verwekt.

PSALMEN 2:7

Dat is natuurlijk Psalm 2:7. Het wordt op een aantal plaatsen in het Nieuwe Testament aangehaald. Het wordt zelfs later in Hebreeën nog eens aangehaald, in hoofdstuk 5, vers 5.

Het citaat hier en het citaat in Hebreeën 5:5 vormen een soort inleiding op twee grote bewegingen in zijn betoog. Het zijn wat geleerden misschien twee christologische bewegingen in zijn betoog zouden noemen. Wanneer hij over verschillende aspecten van Christus spreekt, begint elk daarvan met een citaat van dit vers: hier, en vervolgens in hoofdstuk 5, vers 5, waar hij begint te spreken over het priesterschap van Christus en daar wat verder op ingaat. Hier spreekt hij eenvoudigweg over de superioriteit die Christus van nature heeft. Hij is eenvoudigweg van nature beter dan alle engelen. Maar Hij heeft ook iets wat in Zijn voordeel spreekt dat zij niet hebben en dat niemand anders heeft, vanwege Zijn bijzondere priesterschap. En dit vers uit Psalm 2:7 wordt op beide plaatsen aangehaald.

Nu:

Jij bent Mijn Zoon, vandaag ben Ik Je Vader geworden.

En opnieuw:

Ik zal Zijn Vader zijn en Hij zal Mijn Zoon zijn.

Dat is 2 Samuel 7:14. Deze twee verzen worden gegeven als voorbeelden van hoe God tot Jezus spreekt op een manier waarop Hij tot geen enkele engel zou spreken. Geen enkele engel is ooit op deze manier toegesproken.

13

Jezus als de unieke Zoon van God

Nu zou je kunnen zeggen: ‘Maar worden de engelen soms niet zonen van God genoemd?’ Ja, in het boek Job worden ze blijkbaar zonen van God genoemd. En eerlijk gezegd worden goede mensen soms ook zonen van God genoemd. Maar niemand behalve Jezus wordt de Zoon van God genoemd.

Mijn zoon, Op unieke wijze verwekt.

Mijn zoon.

Israël beschouwde God als hun gezamenlijke Vader. De Joden zouden nooit individueel over God spreken als ‘mijn Vader’, maar bij zeldzame gelegenheden zeiden ze wel ‘onze Vader’. Jesaja sprak over God als de Vader van Israël als geheel. Wat de Joden aanstoot gaf, was dat Jezus over God sprak als ‘Mijn Vader’. Het was duidelijk dat Hij niet zei: ‘God is Mijn Vader in dezelfde zin waarin Hij de Vader van alle anderen is, of zoals Hij de Vader van Israël is.’ Hij is op unieke wijze Mijn Vader.

De vader-zoonrelatie wordt in de Bijbel ook op heel veel verschillende manieren gebruikt. Je moet beseffen dat sommige denkmodellen bij heel wat verschillende begrippen passen, in verschillende contexten. Wanneer je bijvoorbeeld leest over de nakomelingen van Kaïn, Jubal en Jabal en Tubal-Kaïn, dan was een van hen:

Ada baarde Jabal; die werd de vader van wie tenten bewonen en vee houden.

GENESIS 4:20

Een van onze studenten woont in een tent, maar ik denk niet dat hij van Kaïn afstamt. Maar die man is:

de vader van iedereen die in tenten woont.

En een ander was:

En de naam van zijn broer was Jubal. Deze werd de vader van allen die harp en fluit kunnen bespelen.

GENESIS 4:21

Dus alle muzikanten stammen van die man af, toch? Maar natuurlijk wordt er niet gezegd dat hij de biologische vader is.

Toen Jezus tegen de Joden zei:

U bent uit uw vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af, en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit wat van hemzelf is, want hij is een leugenaar en de vader van de leugen.

JOHANNES 8:44

bedoelde Hij niet dat die jullie biologische vader is. Vader-zoonrelaties verschillen sterk van plaats tot plaats. Ik bedoel, Jabal en Jubal en Tubal-Kaïn zijn de vaders, of laten we zeggen de grondleggers, van bepaalde manieren van leven. Net zoals van George Washington wordt gezegd dat hij de vader van ons land is. Wij stammen niet van hem af. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld bij de stichting van ons land. Vader wordt op allerlei verschillende manieren gebruikt, maar op deze manier wordt het alleen gebruikt als het gaat over Gods relatie met Jezus. De engelen kunnen gezamenlijk zonen van God worden genoemd, maar geen enkele engel wordt ooit de Zoon van God genoemd. Dat is het punt dat de schrijver maakt. Wanneer heeft God ooit tegen een engel gezegd:

Want tegen wie van de engelen heeft God ooit gezegd: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt? En verder: Ik zal voor Hem tot een Vader zijn, en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn?

HEBREEËN 1:5

14

Het eeuwige Woord en het Zoonschap

Op welk moment heeft deze uitspraak betrekking op Jezus? Wanneer heeft God deze uitspraak tegen Jezus gedaan? Ik ben opgegroeid met de indruk dat dit over Jezus' eeuwige Zoonschap spreekt, teruggaand tot voordat de wereld ooit gemaakt werd. Jezus bestond zeker voordat de wereld gemaakt werd. De Bijbel zegt:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

Dat is Jezus.

en het Woord was bij God, en het Woord was God.

En:

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen. Hij is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, voortreffelijker is dan die van hen.

HEBREEËN 1:1-4

Het is dus duidelijk dat Jezus bestond voordat de wereld gemaakt werd. Ik geloof dat Jezus eeuwig heeft bestaan. Zolang God heeft bestaan, heeft Jezus bestaan, maar niet als Jezus, niet als de mens Jezus, maar als het Woord van God, Dat later vlees is geworden en de mens Jezus werd.

Maar het punt is dat in de traditionele verwoording van de leer van de Drie-eenheid vaak wordt gezegd dat Jezus de eeuwige Zoon is, eeuwig door de Vader verwekt, niet gemaakt. Ik ben er ook mee opgegroeid dat ik dat zei, totdat ik het niet in de Schrift kon vinden. De Bijbel spreekt nooit over Jezus als de eeuwige Zoon. Hij is het Woord. Hij is God. Maar 'de eeuwige Zoon', dat vind je niet. Sterker nog, je vindt geen enkele duidelijke verwijzing naar Jezus als de Zoon van God die over Hem spreekt vóór Zijn menswording. Misschien was Hij daarvoor al de Zoon van God, maar de Bijbel zegt dat niet duidelijk.

De orthodoxe theologie zegt dat Hij dat wel was. De orthodoxe theologie zegt dat Hij altijd de Zoon van God was. Hij is God de Zoon. Maar zoals velen van jullie misschien weten als je de Schrift hebt bestudeerd, staat de term 'God de Zoon' niet in de Bijbel. Ook dat is een theologische term. Voor zover ik kan nagaan, spreekt de Bijbel nooit

over Hem als de Zoon van God wanneer het over de tijd vóór Zijn menswording gaat. Ik zou er geen bezwaar tegen hebben als iemand mij liet zien dat het anders is, maar ik zoek er nu al zo'n vijfendertig jaar naar. Ik denk niet dat het erin staat.

15

Jezus als Gods Zoon door Zijn verwekking

Kijk maar eens naar Lukas hoofdstuk 1, waar Maria te horen krijgt dat ze een kind zal krijgen, en dat het Jezus zal zijn, enzovoort. In Lukas 1:34 staat:

Maria zei tegen de engel: Hoe zal dat mogelijk zijn, aangezien ik geen gemeenschap heb met een man?

LUKAS 1:34

Ik ben maagd. Hoe zou ik een kind kunnen krijgen? Het antwoord luidt als volgt. De engel antwoordde en zei tegen haar, vers 35:

En de engel antwoordde en zei tegen haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal het Heilige Dat uit u geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden.

LUKAS 1:35

Opnieuw, van God. 'De Allerhoogste' is een eufemisme voor God.

Zo zul je zwanger worden. Met andere woorden, je hoeft geen man te kennen. God doet een bovennatuurlijk werk in je baarmoeder om dit kind te verwekken. Hij zegt:

Daarom zal ook het heilige kind dat je zult krijgen de Zoon van God worden genoemd.

Waarom? Waarom wordt Jezus de Zoon van God genoemd? Vanwege de manier waarop Maria zwanger werd gemaakt. Omdat geen man Zijn vader was, maar God Zijn Vader was. Hij is een mens Die zonder menselijke vader naar de aarde kwam. God

bevruchtte Maria's eikel, zodat er een Persoon zou komen Die de natuur van God heeft, God in het vlees, wat Hij volgens mij is.

Nu wil ik geen nieuwe denkbelden over de Drie-eenheid of iets dergelijks introduceren. Daar heb ik geen enkele belangstelling voor. Wat ik zeg, is dat wanneer de Bijbel de term 'Zoon van God' gebruikt, de Bijbel lijkt te zeggen dat, omdat Maria op deze manier zwanger werd, haar kind daarom de Zoon van God wordt genoemd. Dat 'daarom' betekent 'om deze reden'. Als Jezus daarvoor al eeuwig de Zoon van God was, had de engel kunnen zeggen: 'Hij zal de Zoon van God worden genoemd, omdat Hij dat altijd al geweest is. Hij is de Zoon van God hierboven in de hemel. Nu zal Hij de Zoon van God op aarde zijn.'

Volgens mij is Jezus vóór Zijn menswording één met God als het Woord van God. Maar 'de Zoon van God' heeft volgens mij betrekking op Zijn aardse leven en de tijd daarna. Hij was slechts een mens. Nee, niet slechts een mens. Hij was een werkelijk mens in Wie God woonde. Maar na Zijn opstanding is Hij een verheerlijkt mens. Hij is de Zoon van God vanaf het moment dat Hij verwekt werd tot in eeuwigheid. Maar ik ken geen plaats waar Hij daarvoor de Zoon van God wordt genoemd.

16

Het 'heden verwekt' uit Psalm 2

Wanneer ik dit ter sprake breng, komen mensen vaak met dit vers dat de schrijver van Hebreeën aanhaalt:

Want tegen wie van de engelen heeft God ooit gezegd: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt? En verder: Ik zal voor Hem tot een Vader zijn, en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn?

HEBREEËN 1:5

Was dat niet geschreven voordat Jezus mens werd? Was dat niet geschreven in het Oude Testament? Dat is Psalm 2. Dat werd duizend jaar vóór de geboorte van Christus geschreven. Hier wordt Hij dus al vóór Zijn geboorte de Zoon van God genoemd.

Inderdaad, de profeet sprak vóór Zijn geboorte in die bewoordingen over Hem. Maar waar sprak hij over? Hij sprak niet over de eeuwigheid in het verleden wanneer hij zegt:

Vandaag ben Ik Je Vader geworden.

In de eeuwigheid zijn er geen dagen. Een dag wordt afgemeten aan avond en morgen, de eerste dag, de tweede dag, enzovoort. Hier wordt een bepaalde dag in de geschiedenis bedoeld:

Vandaag ben Ik Je Vader geworden.

Hij heeft het er niet over dat Hij eeuwig verwekt is in een tijdloos verleden. Het gaat om een specifiek tijdstip.

Welk tijdstip is dat? Je denkt misschien dat ik ga zeggen dat het de geboorte van Jezus is. In dit geval is dat niet zo. Dit verwijst niet naar Zijn geboorte. Dit verwijst naar nog een andere betekenis waarin Jezus de Zoon van God wordt genoemd. Dat weten we omdat Paulus dat vers aanhaalde in een verband waarin hij zei wat het betekent. Het is altijd prettig als een apostel je rechtstreeks vertelt wat een vers betekent. Dat doet hij in Handelingen hoofdstuk 13. Paulus staat daar te prediken, en in vers 32 en verder zegt Paulus:

En wij verkondigen u de belofte die aan de vaders gedaan is, namelijk dat God die vervuld heeft aan ons, hun kinderen, door Jezus te verwekken, zoals ook in de tweede psalm geschreven staat: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt.

HANDELINGEN 13:32-33

De gebruikte Engelse vertaling heeft hier 'raised up Jesus'. De spreker leest dit als 'Jezus uit de doden opgewekt'.

Hij bedoelt: uit de doden.

Paulus haalt dus deze Psalm aan:

Ik zal het besluit bekendmaken: De HEERE heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Zoon, Ík heb U heden verwekt.

PSALMEN 2:7

17

De Eerstgeborene uit de doden

Hij zegt dat Jezus uit de doden is opgewekt, zoals in deze Psalm staat. De dag waarop God Hem verwekte om in deze andere betekenis Zijn Zoon te zijn, was de dag van Zijn opstanding. Dat zou niet al te verrassend moeten zijn als we de rest van het Nieuwe Testament kennen. Kolossenzen hoofdstuk 1, vers 18, zegt dit over Jezus:

En Hij is het hoofd van het lichaam, namelijk van de gemeente, Hij, Die het begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn.

KOLOSSENZEN 1:18

Kolossenzen 1:18 zegt dat Jezus de Eerstgeborene uit de doden is. Toen Hij werd opgewekt, was dat een soort geboorte. God zei:

Jij bent Mijn Zoon, vandaag ben Ik Je Vader geworden.

Paulus zegt dat dit een verwijzing is naar de opstanding van Christus. In Openbaring hoofdstuk 1 spreekt Jezus in dezelfde bewoordingen over Zichzelf. Openbaring 1:5:

en van Jezus Christus, Die de getrouwe Getuige is, de Eerstgeborene uit de doden en de Vorst van de koningen der aarde. Hem Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed,

OPENBARING 1:5

Paulus noemt Jezus dus de Eerstgeborene uit de doden. Jezus noemt Zichzelf de Eerstgeborene uit de doden in Openbaring 1:5. Blijkbaar deed David dat ook, hoewel David het misschien niet begreep, want de profeten begrepen niet altijd de betekenis van hun bewoordingen. De Heilige Geest sprak door hem en zei:

Jij bent Mijn Zoon, vandaag ben Ik Je Vader geworden.

Misschien heeft David zelfs gedacht dat dit op hemzelf betrekking had. Dat is moeilijk te zeggen. Maar het Nieuwe Testament maakt het duidelijk. Hier sprak God tot Jezus, en het begin was de opstanding.

Toen Jezus uit de doden opstond, besteeg Hij de troon. Toen begon Zijn koninklijke rol. Toen werd Hij boven de engelen verheven. Dat is het belangrijke punt in de redenering hier. Jezus heeft een veel hogere positie dan de engelen. Als gevolg waarvan? Als gevolg van Zijn opstanding. Hij ging door de dood heen. Hij was lager dan de engelen totdat Hij stierf, maar toen stond Hij op uit de doden, en Hij is verheven boven overheden en machten. Hij staat boven alle engelen, boven alle dingen.

Daarvan wordt in de Psalm getuigd:

Vandaag ben Ik Je Vader geworden, dat wil zeggen, uit de doden.

Jij bent Mijn Zoon.

U bekleedt de positie van de eerstgeboren Erfgenaam, de Eerstgeborene uit de doden. Alle dingen zijn van U. De engelen hebben die status niet. God spreekt niet op die manier tot de engelen. Tot geen van hen. Tot geen enkele.

18

Gods belofte aan David en Salomo

Dan haalt hij, zoals ik al zei, 2 Samuel 7:14 aan. In vers 5 zegt hij:

Ík zal hem tot een Vader zijn, en híj zal Mij tot een zoon zijn, wat wil zeggen: als hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok als van mensen en met slagen als van mensenkinderen.

2 SAMUEL 7:14

De schrijver van Hebreeën past dit duidelijk toe op Jezus. Hoewel, als je terugkijkt naar de oorspronkelijke context hiervan, lijkt het over Salomo te gaan. Het is interessant dat de schrijver van Hebreeën en andere schrijvers van het Nieuwe Testament vaak verzen uit het Oude Testament aanhalen en die toepassen op manieren waarvan wij misschien niet zouden hebben gedacht dat het zo moest, als we het zelf hadden geschreven.

Maar als je naar 2 Samuel 7 kijkt, dan is dit de plaats waar God David voor het eerst beloofde dat de Messias uit hem zou voortkomen. Alle Joden begrepen het zo, en christenen ook. In 2 Samuel 7:12 tot en met 14 zegt de profeet Nathan tegen David:

Dus, David, wanneer je dood bent:

Wanneer uw dagen voorbij zijn en u met uw vadersen ontslapen bent, zal Ik uw nakomeling na u, die uit uw lichaam voortkomt, doen opstaan en Ik zal zijn koningschap bevestigen. Die zal voor Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal de troon van zijn koningschap voor eeuwig bevestigen. Ík zal hem tot een Vader zijn, en híj zal Mij tot een zoon zijn, wat wil zeggen: als hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok als van mensen en met slagen als van mensenkinderen.

2 SAMUEL 7:12-14

Op het eerste gezicht lijkt dit op Salomo van toepassing te zijn. Toen David stierf, werd Salomo, een nakomeling van hem die uit zijn lichaam voortkwam, aangesteld om op zijn troon te zitten, in zijn koninkrijk.

Ik zal zijn Vader zijn en hij zal Mijn zoon zijn.

Dat is het vers dat de schrijver van Hebreeën aanhaalt. Er staat:

Ík zal hem tot een Vader zijn, en híj zal Mij tot een zoon zijn, wat wil zeggen: als hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok als van mensen en met slagen als van mensenkinderen. Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik die deed wijken van Saul, die Ik voor uw ogen weggenomen heb.

2 SAMUEL 7:14-15

Dan staat er:

Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.

2 SAMUEL 7:16

19

Salomo en zijn tempel als beeld van Christus

Deze belofte aan David hield dus in dat een nakomeling van hem na hem op de troon zou zitten. Salomo was die nakomeling. Er staat zelfs dat hij een huis voor Mijn Naam bouwde. Dat staat daar in vers 13. Salomo deed dat. Hij bouwde de tempel. Maar Jezus doet dat ook. Jezus zei:

En Ik zeg u ook dat u Petrus bent, en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten van de hel zullen haar niet overweldigen.

MATTHEÛS 16:18

En het Nieuwe Testament zegt dat de gemeente bestaat uit:

dan wordt u ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterschap, om geestelijke offers te brengen, die God welgevallig zijn door Jezus Christus.

1 PETRUS 2:5

De gemeente is een geestelijk huis dat door Christus is gebouwd. De schrijver van Hebreëen zal in hoofdstuk 3, vers 6 zelfs zeggen:

Christus echter is getrouw over Zijn huis als Zoon. Zijn huis zijn wij, als wij tenminste de vrijmoedigheid en de roem van de hoop tot het einde toe onwrikbaar vasthouden.

HEBREEËN 3:6

In Hebreëen 3:6 zegt hij:

Christus staat aan het hoofd van Zijn eigen huis, en wij zijn dat huis.

Hebreëen 3:6.

Dus deze profetie over Salomo die een huis bouwt: Salomo is blijkbaar een type en schaduw van Christus. En zelfs de Joden vóór de tijd van Jezus begrepen deze belofte op die manier. Op grond van deze verzen in 2 Samuel 7 koesterden de Joden de hoop dat de Messias uit de geslachtslijn van David zou voortkomen. En dit is de belofte die hen dat deed denken. Ze geloofden dat Salomo die weliswaar in zekere zin vervulde, maar dat die verder doorgetrokken kon worden naar een uiteindelijke Zoon van David, van Wie Salomo slechts een type en een schaduw is. En dat zou de Messias zijn.

En doordat de schrijver van Hebreëen ervan uitgaat dat dit waar is, kan hij deze uitspraak aanhalen en op Jezus toepassen, hoewel die op het eerste gezicht over Salomo lijkt te gaan. En hij doet dat alsof iedereen het met hem eens zal zijn. Het is niet zo dat hij het eerst gaat onderbouwen. Hij zegt gewoon: 'Luister, zo spreekt God

niet tegen engelen. Het is duidelijk dat Hij dit over Jezus zei, over de Messias.’ Met andere woorden, hij haalt twee verzen uit het Oude Testament aan om vast te stellen dat de Messias de Zoon wordt genoemd. Engelen niet.

20

De engelen aanbidden de Eerstgeborene

Nu vers 6:

En wanneer Hij vervolgens de Eerstgeborene in de wereld brengt, zegt Hij: En laten alle engelen van God Hem aanbidden. En van de engelen zegt Hij weliswaar: Die Zijn engelen maakt tot geesten en Zijn dienaren tot een vuurvlam, maar tegen de Zoon zegt Hij: Uw troon, o God, bestaat in alle eeuwigheid. De scepter van Uw koninkrijk is een scepter van het recht. U hebt gerechtigheid lief en haat ongerechtigheid. Daarom heeft Uw God U gezalfd, o God, met vreugdeolie, boven Uw metgezellen.

HEBREEËN 1:6-9

Wanneer Hij Jezus in de wereld brengt, zegt Hij:

Laat alle engelen van God Hem aanbidden.

Let erop dat er in de Engelse vertaling die ik gebruik in vers 6 staat:

Wanneer Hij de Eerstgeborene opnieuw de wereld binnenbrengt.

De spreker bespreekt het Engelse ‘again’, hier weergegeven als ‘opnieuw’. Het voorafgaande Nederlandse citaat heeft ‘vervolgens’.

Sommige mensen denken dat dit naar de wederkomst verwijst. Wanneer God Jezus opnieuw in de wereld brengt, zal Hij alle engelen Hem laten aanbidden. Maar het woord ‘opnieuw’ staat in het Grieks aan het begin van de zin, alsof er alleen maar

staat: ‘Hier is nog een voorbeeld. Hier is nog een voorbeeld.’ Toen God Jezus in de wereld bracht, zei Hij:

Laat alle engelen van God Hem aanbidden.

We weten dat de engelen dat deden, want de herders hoorden hen. De herders zagen hen. De engelen verschenen, een koor dat Jezus aanbad. En deze uitspraak komt eigenlijk uit Deuteronomium 32:43. Maar als je daar kijkt, zul je verbaasd staan, want in Deuteronomium 32:43 staat in onze Bijbel niets wat dit zegt. De reden is dat hij uit de Septuaginta citeert. En de Septuaginta is de Griekse vertaling van het Hebreeuws. Het Oude Testament in onze Bijbels is vertaald uit het Hebreeuws. En er zijn een paar plaatsen waar de Septuaginta iets anders luidt dan het Hebreeuws.

En omdat de schrijver en zijn lezers allemaal de Septuaginta gebruikten, kon hij dit vers aanhalen. Daar vind je in de Septuaginta inderdaad de regel:

Laat alle engelen van God Hem aanbidden.

21

De betrouwbaarheid van de Septuaginta

En hij past dat toe op het moment waarop Jezus werd geboren. Het lijkt wat vergezocht, vooral wanneer we naar Deuteronomium 32:43 kijken en zeggen: ‘Nou, dat staat er niet eens in.’ Maar er is een vraag waarmee christenen zich echt zouden moeten bezighouden: zou de Septuaginta nauwkeuriger kunnen zijn dan het Hebreeuws?

Je zou kunnen zeggen: ‘Maar het Hebreeuws is het origineel en de Septuaginta is een vertaling.’ Dat klopt, maar we hebben geen afschriften van het Hebreeuwse origineel. We hebben afschriften van afschriften van afschriften van afschriften van afschriften van het Hebreeuwse origineel. Onze Hebreeuwse handschriften zijn niet de vroegst mogelijke. En de Septuaginta werd driehonderd jaar vóór Christus vertaald. We hebben geen Hebreeuwse handschriften die zo oud zijn. Het is mogelijk dat de Septuaginta in veel gevallen bewaart wat er in het oorspronkelijke Hebreeuws stond.

Maar onze bestaande Hebreeuwse handschriften zijn veranderd, want wij hebben geen handschriften die zo oud zijn als de handschriften waarover de vertalers van de Septuaginta beschikten. Het is moeilijk te zeggen.

Hoe dan ook, wanneer we zien dat de schrijver van Hebreeën de Septuaginta citeert en die iets anders luidt dan onze Hebreeuwse tekst, kunnen we in elk geval dit zeggen: de schrijver van het boek geloofde dat de Septuaginta op zijn minst iets zei wat juist is. Of die dichter bij het origineel staat dan de Hebreeuwse tekst, kunnen wij moeilijk weten. Maar hij zei in elk geval dat deze uitspraak in de Septuaginta betrouwbaar is. God zegt inderdaad tegen alle engelen van God dat ze Jezus moeten aanbidden.

22

Engelen als geesten en vuurvlammen

Als God tegen de engelen zegt dat ze Jezus moeten aanbidden, betekent dat dus dat Jezus God is, want niemand mag aanbeden worden behalve God. En hij maakt dat duidelijk door wat er over de engelen wordt gezegd tegenover wat er over Jezus wordt gezegd te stellen. In vers 7 zegt hij over de engelen:

En wanneer Hij vervolgens de Eerstgeborene in de wereld brengt, zegt Hij: En laten alle engelen van God Hem aanbidden. En van de engelen zegt Hij weliswaar: Die Zijn engelen maakt tot geesten en Zijn dienaren tot een vuurvlam, maar tegen de Zoon zegt Hij: Uw troon, o God, bestaat in alle eeuwigheid. De scepter van Uw koninkrijk is een scepter van het recht. U hebt gerechtigheid lief en haat ongerechtigheid. Daarom heeft Uw God U gezalfd, o God, met vreugdeolie, boven Uw metgezellen.

HEBREEËN 1:6-9

Dit is Psalm 104, vers 4. Ook hier is het weer de Septuaginta, en die luidt iets anders dan onze tekst, want het woord voor ‘engelen’ betekent in het Hebreeuws en in het Grieks ‘boodschappers’. Het woord voor ‘geesten’ kan in het Hebreeuws en het Grieks

worden vertaald als ‘winden’. Als we Psalm 104, vers 4 opzoeken in de Engelse Bijbel die ik gebruik, staat er:

Hij maakt de winden tot Zijn boodschappers.

PSALMEN 104:4

De spreker vergelijkt hier zijn Engelse Psalmvertaling met de Septuaginta. De HSV heeft zelf al de lezing met engelen, geesten en dienaren die tot vlammend vuur worden gemaakt. De tegenstelling die hij vervolgens bespreekt, is daardoor in de HSV niet op dezelfde manier zichtbaar.

‘Winden’ kan worden vertaald als ‘geesten’. ‘Boodschappers’ kan worden vertaald als ‘engelen’.

Maar de Septuaginta zegt:

Hij maakt van de engelen geesten.

Het is een mogelijke vertaling, maar die lijkt minder logisch. In feite gaat dat gedeelte van Psalm 104 erover dat God soeverein is over alle natuurkrachten. Er wordt gesproken over hoe Hij op de wolk rijdt. Hij maakt de winden tot Zijn dienaren. Hij maakt de vuren, de vuurvlammen, tot Zijn dienaren. De winden zijn Zijn boodschappers. Het gaat over deze verschillende elementen in de natuur en hoe God ze benut en gebruikt.

De Septuaginta maakt dit los van die context en zegt eenvoudigweg dat Hij de engelen tot winden maakt. In plaats van te zeggen dat Hij de vuurvlammen tot Zijn dienaren maakt, zoals in Psalm 104 in onze Bijbel staat, zegt die dat Hij Zijn dienaren tot vuurvlammen maakt. Het is een vreemde omkering van de woordvolgorde enzovoort in het Grieks. Maar de bedoeling van het citaat is blijkaar dit: hij gaat zeggen dat Jezus blijvend is. Maar winden, vuren, die zijn niet blijvend. Dat zijn voorbijgaande dingen. Zijn engelen mogen dan geesten zijn, maar ze zijn niet God. Zijn boodschappers mogen dan vuurvlammen zijn, maar vuur is niet noodzakelijkerwijs blijvend. Jezus is dat wel.

23

De Zoon is God en heeft Zelf een God

Dit wordt duidelijk gemaakt door twee citaten die hij geeft, één uit Psalm 45 en één uit Psalm 102. Psalm 45, vers 6 tot en met 7, wordt hier in vers 8 geciteerd:

Uw troon, o God, bestaat eeuwig en altijd; de scepter van Uw Koninkrijk is een scepter van rechtvaardigheid. U hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft Uw God U gezalfd, o God, met vreugdeolie, boven Uw metgezellen.

PSALMEN 45:7-8

Dit levert een moeilijkheid op, want God spreekt tegen Jezus en noemt Hem God. God zegt tegen Jezus:

Uw troon, God.

Toch zien we het in het volgende vers, vers 9:

U hebt gerechtigheid lief en haat ongerechtigheid. Daarom heeft Uw God U gezalfd, o God, met vreugdeolie, boven Uw metgezellen.

HEBREEËN 1:9

Dus Hij noemt Hem God, en toch spreekt Hij over Zijn God. Jezus heeft een God, en Jezus is God. Volgens deze man is dit God Die spreekt. Tegen de Zoon, dat wil zeggen tegen Jezus, zegt Hij, dat wil zeggen God:

Uw troon, God.

Jezus wordt God genoemd. En toch:

Jezus, Jouw God heeft Je gezalfd met de olie van vreugde.

Dit levert een moeilijkheid op, maar die moeilijkheid is er net zo goed in de oorspronkelijke tekst van de Psalm, want daar staan die formuleringen ook.

Bedenk dat Jezus in het Evangelie van Johannes vaak over Zichzelf sprak als één met de Vader, of:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

of:

De Vader is in Mij en Ik ben in de Vader.

In zekere zin is Hij God, maar Jezus zei ook tegen Maria Magdalena, en ook dit staat in het Evangelie van Johannes:

Jezus zei tegen haar: Houd Mij niet vast, want Ik ben nog niet opgevaren naar Mijn Vader, maar ga naar Mijn broeders en zeg tegen hen: Ik vaar op naar Mijn Vader en uw Vader, en naar Mijn God en uw God.

JOHANNES 20:17

Jezus spreekt over de Vader als Zijn God, waarbij Hij ongetwijfeld de bewoordingen uit deze Psalm gebruikt.

Hier zijn mysteries waar de schrijver van Hebreeën alleen op zinspeelt en die hij niet verder probeert uit te leggen. Wat verstaat hij hieronder? Eén ding dat hij bedoelt, is dat Jezus God wordt genoemd, maar de engelen niet. Zeker, Hij is ondergeschikt aan Zijn Vader, maar Hij is Zelf ook nog steeds goddelijk. Dus God noemt Hem God.

24

De Zoon als de blijvende Heer en Schepper

Dan citeert hij hier Psalm 102, in Hebreeën 1:10–12. Het woord ‘en’ vult vers 8 aan. Tegen de Zoon zegt Hij dit, en tegen de Zoon zegt Hij dit:

In het begin hebt U, Heere, de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn de werken van Uw handen. Die zullen vergaan, maar U blijft altijd. En ze zullen alle verslijten als een gewaad, en als een mantel zult U ze oprollen en ze zullen verwisseld worden; maar U bent Dezelfde en Uw jaren zullen niet ophouden.

HEBREEËN 1:10–12

De spreker leest hier Hebreeën 1:10–12 en bespreekt de aanhaling uit Psalm 102:26–28, in de Engelse nummering Psalm 102:25–27. Waar de HSV “Heere” heeft, zegt de spreker “Jahweh”; daarop berust zijn volgende uitleg.

Dit citaat uit Psalm 102:26–28, in de Engelse versnummering Psalm 102:25–27, is interessant omdat het tot Jahweh gericht is. De schrijver van Hebreeën zegt dat dit tot Jezus gericht is. Het is heel duidelijk, ook zoals het hier wordt weergegeven.

U, Jahweh, U, Heer, U bent blijvend. Wat is de bedoeling van dit citaat hier als het niet over Jezus gaat? Hij zegt dat het over Hem gaat. Tegen de Zoon zegt Hij deze twee dingen, waarbij hij Psalm 45 en Psalm 102 citeert. Dit zijn dingen die de Vader tegen de Zoon zegt. God noemt Hem niet alleen God, maar ook Jahweh.

Zo stapelen de argumenten zich op. Het begint ermee dat de schrijver zegt dat Jezus titels krijgt die geen enkele engel krijgt: Zoon van God. Hij geeft twee voorbeelden. Maar hij gaat verder. Hij wordt zelfs God genoemd. Hij wordt zelfs Jahweh genoemd. Met andere woorden, het is als een crescendo van benamingen voor Jezus die steeds meer en meer en meer laten zien hoeveel hoger Hij boven de engelen staat. Daarbij wordt ook de leer van de godheid van Christus stevig onderbouwd. Als hij zegt dat God Jezus Jahweh noemt en dat God Jezus God noemt, kun je Jezus moeilijk tot iets minder dan God maken als God dat niet doet.

25

De Zoon regeert en de engelen dienen

Ten slotte staat er in vers 13:

En tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechter hand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten? Zijn zij niet allen dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste van hen die de zaligheid zullen beërven?

HEBREEËN 1:13-14

De engelen zijn dus geesten. Dienen betekent dienstbaar zijn. Het zijn dienende geesten. Ze zijn geen zonen. Ze zijn geen erfgenamen. Ze zijn dienaren in het huis. Christus is de Erfgenaam. God heeft nooit tegen een engel gezegd:

Kom rechts van Mij zitten. Ik ga Je alles geven. Blijf hier naast Mij zitten en regeer met Mij totdat Ik al Je vijanden aan Je voeten heb gelegd.

Dat is geen belofte aan engelen. Die is aan Jezus gedaan.

Op dit vroege punt in het betoog wil hij dus het volgende laten zien. In de gedachtewereld van de Jood waren de engelen verbonden met het geven van de wet. Dat verleende de wet een grotere waardigheid, omdat die niet alleen van menselijke oorsprong is. De engelen waren duidelijk uitgezonden om op de een of andere manier betrokken te zijn bij de overdracht ervan aan Mozes. Dat verleent de wet zeker waardigheid. Maar wat dan nog? De engelen zijn in de verste verte niet met Jezus te vergelijken, en je bent tot Hem gekomen. Hoe groot de engelen ook zijn, ze zijn bij lange na niet zo groot als Jezus. Dat is zijn punt.

Hij haalt deze verschillende oudtestamentische Schriftplaatsen aan en gebruikt daarbij soms teksten die wij niet zouden bedenken. Zelf zou ik er vooral niet op komen Psalm 102 op Jezus toe te passen, omdat daar niet Jezus staat; er staat Jahweh. Maar de schrijver van Hebreeën citeert de oudtestamentische Schriften ongetwijfeld zoals

de vroege gemeente ze begreep. Hij verdedigt zijn gebruik ervan niet. Hij gebruikt het als een gegeven: ‘Je weet dat God dit tegen Jezus heeft gezegd. Daarmee is mijn punt aangetoond.’

Nou, daarmee is je punt niet aangetoond, tenzij iedereen het erover eens is dat dat tegen Jezus gezegd is. Kennelijk gaat hij ervan uit dat christenen deze Schriftplaatsen zo zijn gaan begrijpen. Dit is de gebruikelijke uitleg van de oudtestamentische teksten: dat ze over Jezus spreken wanneer ze op deze manier over God spreken.

De schrijver is dus nog niet klaar met de engelen. Ze komen in hoofdstuk 2 weer ter sprake. Maar er komt een onderbreking, omdat aan het begin van hoofdstuk 2 de eerste van zijn waarschuwingen tegen afval komt. Hij onderbreekt zichzelf dus even, een paar verzen lang, en komt daarna terug om zijn betoog af te maken dat Jezus groter is dan de engelen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Hebreëën 1:1-4
- Handelingen 2:16
- Handelingen 2:17
- 1 Korinthe 10:11
- 1 Petrus 1:20
- 1 Johannes 2:18
- Jesaja 40:11
- Psalmen 2:8-9
- Romeinen 8:17
- Mattheüs 5:5
- 2 Petrus 3:6
- 2 Petrus 3:7
- Kolossenzen 1:15
- Hebreëën 1:3
- Kolossenzen 1:16

- Kolossenzen 1:17
- Lukas 15:21
- Hebreëën 10:12
- Hebreëën 2:9
- Mattheüs 26:53
- Efeze 4:8
- Efeze 4:9-10
- Hebreëën 1:5
- Psalmen 2:7
- Genesis 4:20
- Genesis 4:21
- Johannes 8:44
- Johannes 1:1
- Lukas 1:34
- Lukas 1:35
- Handelingen 13:32-33
- Kolossenzen 1:18
- Openbaring 1:5
- 2 Samuel 7:14
- 2 Samuel 7:12-14
- 2 Samuel 7:14-15
- 2 Samuel 7:16
- Mattheüs 16:18
- 1 Petrus 2:5
- Hebreëën 3:6
- Hebreëën 1:6-9
- Psalmen 104:4
- Psalmen 45:7-8
- Hebreëën 1:9
- Johannes 14:9
- Johannes 20:17
- Hebreëën 1:10-12
- Hebreëën 1:13-14

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.